

11 Ιουνίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στές]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΕΝΕΛΛΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΦΡΟΣΩΣ Α. ΜΕΝΕΛΛΟΥ,

Εφεσίβλητης.

(Εφεση Αρ. 18)

Διατροφή — Αποκλεισμός ή περιορισμός του δικαιώματος για διατροφή για “σπουδαίους λόγους” — Άρθρο 6 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου, 1991 (Ν. 232/91) — Η σπουδαιότητα του λόγου κρίνεται υπό το φως του συνόλου των περιστατικών του γάμου περιλαμβανομένων και των λόγων διακοπής της συμβίωσης ή λύσης του.

Εφεση — Διάπραξη από το πρωτόδικο Δικαστήριο σειράς λαθών κατά την αξιολόγηση της μαρτυρίας — Κατέστησαν την απόφαση επισφαλή και την διαταγή επανεκδίκασης αναπόφευκτη.

10 Οι διάδικοι συνήψαν γάμο στις 17.2.90, οπότεν άρχισε η μεταξύ τους συμβίωση η οποία τερατιάστηκε στις 5.10.91 όταν ο εφεσείων, σύμφωνα με τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, εξεδίωξε την εφεσίβλητη από τον συζυγικό οίκο, αφού προηγήθηκε σοβαρό επεισόδιο βίας σε βάρος της με θύτη τον ίδιο. Και οι δύο διάδικοι είχαν ανήλικα παιδιά από προηγούμενους γάμους τους, τρία ο εφεσείων και ένα η εφεσίβλητη. Με αίτησή της, δυνάμει του άρθρου 4 του περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμου, 1991 (Ν. 232/91), η εφεσίβλητη ζήτησε την επιδίκαση διατροφής υπέρ της. Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε ότι η διακοπή της συμβίωσης οφειλόταν στην συμπεριφορά του εφεσείοντα και, αφού αξιολόγησε την ενώπιόν του μαρτυρία, επιδίκασε υπέρ της εφεσίβλητης ποσό ΛΚ50 μηνιαίως σαν διατροφή. Κατά την αξιολόγηση αυτή το πρωτόδικο Δικαστήριο υπέπεσε σε σειρά λαθών, ήτοι i) θεώρησε ότι η εφεσίβλητη πλήρωνε ενοίκιο ΛΚ 100 μηνιαίως για το διαμέρισμα όπου διέμενε, ενώ στην πραγματικότητα το διαμέρισμα το είχε αγοράσει η εφεσίβλητη και το ποσό εκείνο ήταν οι μηνιαίες δόσεις αποπληρωμής του τιμήματός πωλήσεώς του, ii)

περιέλαβε στις ανάγκες της εφεσίβλητης δαπάνη για θέρμανση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, iii) θεώρησε ότι ο εφεσείων είχε αποταμιεύσει ΛΚ 3.000, ενώ η μαρτυρία καταδείκνυε ότι είχε χρέη, και iv) περιέλαβε στις ανάγκες της εφεσίβλητης για διατροφή και την διατροφή του παιδιού της έναντι του οποίου ο εφεσείων δεν είχε υποχρέωση διατροφής. Κατ' έφεση, ο εφεσείων υπέδειξε τα λάθη αυτά του πρωτόδικου Δικαστηρίου, και επιπλέον ισχυρίστηκε ότι, ενόψει της σύντομης διάρκειας του γάμου και της έγγαμης συμβίωσης, συνέτρεχε "σπουδαίος λόγος", δυνάμει του άρθρου 6 του Ν. 232/91, για αποκλεισμό ή περιορισμό του δικαιώματος διατροφής της εφεσίβλητης. 5 10

Αποφασίσθηκε ότι:

- (α) Το δικαίωμα για διατροφή μπορεί να αποκλεισθεί ή να περιορισθεί για "σπουδαίους λόγους", σύμφωνα με το άρθρο 6 του Περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των συζύγων Νόμου, 1991 (Ν. 232/91). Η ύπαρξη και μόνο των ιδιαίτερων περιστατικών που καθορίζονται στο άρθρο 6 δεν συνιστά αφεαυτής "σπουδαίο λόγο". Η σπουδαιότητα του λόγου κρίνεται υπό το φώς του συνόλου των περιστατικών του γάμου περιλαμβανομένων και των λόγων διακοπής της συμβίωσης ή λύσης του. 15 20
- (β) Στην προκειμένη περίπτωση, η βραχεία διάρκεια του γάμου δεν στοιχειοθετούσε σπουδαίο λόγο στην έννοια του άρθρου 6 του Ν. 232/91, διότι i) η διάρκεια του γάμου και της συμβίωσης, που ήταν 20 μήνες, ήταν μεν σύντομη αλλά όχι μικρή, ii) σαν αποτέλεσμα του γάμου η εφεσίβλητη είχε μεταβάλει τον τρόπο ζωής της που είχε συναρτήσει με τα δεδομένα του έγγαμου βίου, και iii) η ευθύνη για τη διακοπή της συμβίωσης βάρυνε τον εφεσείοντα. 25
- (γ) Τα παραδεκτά λάθη στα οποία είχε υποπέσει το πρωτόδικο Δικαστήριο κατά την αξιολόγηση της μαρτυρίας καθιστούσαν την απόφαση του επισφαλή και αναπόφευκτη την έκδοση διατάγματος επανεκδίκασης. 30

*Η έφεση επιτράπηκε χωρίς έξοδα.
Διατάχθηκε επανεκδίκαση.*

35

Υπόθεση που αναφέρθηκε:

Κούλλουρος ν. Κούλλουρου και Άλλου (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 50.

Έφεση.

Έφεση από τον καθ' ού η αίτηση κατά της απόφασης του Οικογενειακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Κλ. Αντωνιάδης, Πρ. Οικ. Δικ.) που δόθηκε στις 25.11.92 (Αρ. Αίτησης 163/91) με την οποία ο εφεσείων - καθ' ού η αίτηση διατάχθηκε να καταβάλει διατροφή στη σύζυγο του ανερχόμενη σε £50,- το μήνα.

Γ. Καζαντζής, για τον Εφεσεύοντα.

Κ. Αδαμίδης, για την Εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

10 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο εφεσείων προσβάλλει την απόφαση του Οικογενειακού Δικαστηρίου με την οποία διατάχθηκε να καταβάλλει, μετά την διακοπή της συμβίωσης, διατροφή στη σύζυγο του ανερχόμενη σε £50,- τον μήνα.

Η διάρκεια της συμβίωσης ήταν βραχεία. Ο γάμος τελέστηκε στις 17/2/90 οπότεν άρχισε η συμβίωση και τερματίστηκε στις 5/10/91 όταν ο σύζυγος, σύμφωνα με τα ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου, εξεδίωξε τη σύζυγο από το συζυγικό οίκο. Τόσο ο εφεσείων όσο και η εφεσίβλητη είχαν ανήλικα παιδιά από προηγούμενους γάμους τους, τρία ο εφεσείων και ένα η εφεσίβλητη. Ο συζυγικός οίκος περιλάμβανε και τα τέκνα του ζεύγους. Της έξωσης της εφεσίβλητης προηγήθηκε σοβαρό επεισόδιο βίας εις βάρος της με θύτη το σύζυγο της. Συνάγεται από τα ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου ότι την διακοπή της συμβίωσης επέφερε η συμπεριφορά του συζύγου. Το δικαστήριο έκρινε ότι η σύζυγος εδικαιούτο σε συνεισφορά του συζύγου για τη διατροφή της βάσει του Άρθρου 4 του Περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων Νόμος, 1991 (Ν. 232/91), η οποία, μετά από συνεκτίμηση των εκατέρωθεν μέσων και αναγκών για διατροφή καθορίστηκε σε £50,- μηνιαίως.

Είναι παραδεκτό ότι στον καθορισμό των αναγκών της εφεσίβλητης συνυπολογίστηκε και μηνιαία δαπάνη £100,- για την ενόικιαση διαμερίσματος προς στέγαση της ίδιας και του τέκνου της. Το εύρημα αυτό όχι μόνο δε θεμελιώνεται στη μαρτυρία αλλά έρχεται σε αντίθεση με αυτή. Η εφεσίβλητη εγκαταστάθηκε σε ιδιόκτητο διαμέρισμα. Η μόνη δαπάνη για το διαμέρισμα έγκλειτο στην αποπληρωμή του χρέους για το οποίο το ακίνητο είναι υποθηκευμένο. Οι

δόσεις για το χρεολύσιο συνιστούσαν αναγκαία δαπάνη για την εξασφάλιση στέγης· δεν αποτέλεσαν όμως την βάση για τον καθορισμό των στεγαστικών αναγκών της εφεσίβλητης. Άλλο σφάλμα του δικαστηρίου στον προσδιορισμό της δαπάνης για διατροφή της αιτήτριας εντοπίζεται στην πρόβλεψη για θέρμανση και για τους θερινούς μήνες. Τρίτο σφάλμα προκύπτει από το εύρημα ότι ο εφεσείων είχε αποταμιεύσεις ύψους £3.000,-, ενώ η μαρτυρία κατέδειξε ότι είχε χρέη. Το τελευταίο σφάλμα δεν μεταβάλλει αφεαυτού ουσιωδώς τα δεδομένα των διαδίκων, διευρύνει όμως το κενό ως προς τα ουσιώδη γεγονότα.

Στον καθορισμό των αναγκών της εφεσίβλητης για διατροφή συμπεριλήφθηκε και η διατροφή του παιδιού της έναντι του οποίου ο εφεσείων δεν υπέχει υποχρέωση διατροφής. Οι επιπτώσεις του σφάλματος αυτού αντισταθμίζονται σε μεγάλο βαθμό από τη συμπερίληψη στον καθορισμό των αναγκών του εφεσείοντα της δαπάνης για τη διατροφή των δικών του τέκνων. Η εξισορρόπηση αυτή δεν πληρώνει το κενό ως προς τις επακριβείς ανάγκες της ίδιας της συζύγου για διατροφή που αποτελεί τη βάση για τον καθορισμό της υποχρέωσης για διατροφή και του ύψους της.

Υπό το πρίσμα των πιά πάνω διαπιστώσεων η πρωτόδικη απόφαση κρίνεται επισφαλής και η επανεκδίκαση της αίτησης για διατροφή αναπόφευκτη, εκτός αν κριθεί ότι η διάρκεια του γάμου ήταν τόσο βραχεία ώστε να δικαιολογείται ο αποκλεισμός του δικαιώματος διατροφής, όπως εισηγήθηκε ο εφεσείων.

Απ' ότι είμαστε σε θέση να διαπιστώσουμε είναι η πρώτη υπόθεση που το Δευτεροβάθμιο Οικογενειακό Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει τις πρόνοιες του Ν. 232/91 σε σχέση με την υποχρέωση για διατροφή. Θα προβούμε σε σύντομη ανάλυση των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας και στο πλαίσιο αυτό θα απαντήσουμε και το τεθέν θέμα.

(α) Ο Ν. 232/91 (ο νόμος) θέτει τη διατροφή των συζύγων και υποχρεώσεις σε σχέση με αυτή σε διαφορετική βάση από εκείνη που ίσχυε στο Αγγλικό κοινό δίκαιο και τύγχανε εφαρμογής στην Κύπρο πριν τη θέσπιση του νόμου. Το Αγγλικό δίκαιο καθιστούσε τη διατροφή της συζύγου υποχρέωση του συζύγου. Βέβαια η αυστηρότητα του κανόνα μετριάστηκε με σειρά αποφάσεων που έτειναν να εξισορροπήσουν τις εκατέρωθεν υποχρεώσεις των συζύγων.

(β) Το Άρθρο 3 του νόμου καθιστά τη διατροφή αμοιβαία υποχρέωση των συζύγων, αρχή που συνάδει με την ισότητα των

φύλων που κατοχυρώνει το Άρθρο 28 του Συντάγματος. [Βλ. *Κούλλουρος ν. Κούλλουρου και Αλλου* (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 50].

- 5 (γ) Το μέτρο της συνεισφοράς είναι “οι δυνάμεις” εκατέρωθεν των συζύγων έννοια που περιλαμβάνει το σύνολο των εισοδηματικών δυνατοτήτων εκάστου μέρους για συνδρομή και όχι μόνο το υπαρκτό εισόδημα. (Βλ. Απόφαση Εφετείου Κέρκυρας 6/1985 ως προς την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων του Ελληνικού Αστικού Κώδικα που αποτέλεσε το πρότυπο για την Κυπριακή νομοθεσία).
- 10 (δ) Το δικαίωμα για διατροφή μπορεί “να αποκλειστεί ή να περιοριστεί” για “σπουδαίους λόγους” όπως ορίζεται στο Άρθρο 6 του νόμου. Σπουδαίος λόγος μπορεί να στοιχειωθεί από τα γεγονότα που προσδιορίζονται από το ίδιο άρθρο μεταξύ των οποίων και η μικρή χρονική διάρκεια του γάμου. Η ύπαρξη και μόνον των ιδιαίτερων περιστατικών που καθορίζονται στο άρθρο αυτό δε συνιστά αφεαυτής “σπουδαίο λόγο”. Η σπουδαιότητα του λόγου κρίνεται υπό το φως του συνόλου των περιστατικών του γάμου περιλαμβανομένων και των λόγων διακοπής της συμβίωσης ή λύσης του.
- 20 Ο εφεσείων υπέβαλε ότι η βραχεία διάρκεια του γάμου στοιχειωθεί σ’ αυτή την υπόθεση σπουδαίο λόγο που δικαιολογεί την απαλλαγή του συζύγου από την υποχρέωση που επιβάλλει το Άρθρο 3 του νόμου. Δεν συμφωνούμε. Πρώτο, η διάρκεια του γάμου και της συμβίωσης, επεκτεινόμενη σε 20 μήνες, ήταν μεν σύνητομη αλλά όχι μικρή. Δεύτερο, ως αποτέλεσμα του γάμου η εφεσίβλητη μετέβαλε τον τρόπο ζωής της τον οποίον συνάρτησε με τα δεδομένα του έγγαμου βίου οπότε αν είναι εύλογο η διατροφή της να συναρτηθεί με αυτά. Οι συνθήκες και περιστατικά διακοπής της συμβίωσης αποτελούν άλλο σημαντικό στοιχείο για την αποτίμηση των λόγων που προβλέπονται από το Άρθρο 6. Σ’ αυτή την υπόθεση διαπιστώνουμε ότι δεν συντρέχουν λόγοι που να δικαιολογούν την επίκληση του Άρθρου 6 για τον αποκλεισμό ή περιορισμό του δικαιώματος της εφεσίβλητης βάσει του Άρθρου 3. Στην έκταση που η έφεση έχει ως αντικείμενο τον αποκλεισμό του δικαιώματος διατροφής βάσει του Άρθρου 6 αποτυγχάνει.
- 35

Κατά τα άλλα για τους λόγους που έχουμε αναφέρει η έφεση επιτρέπεται. Διατάσσεται η επανεκδίκαση της αίτησης για διατροφή. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

- 40 *Η έφεση επιτρέπεται χωρίς διαταγή για έξοδα.*